

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Žemės ūkio ministerijos Žemės ūkio gamybos ir maisto pramonės
departamento Išmokų už plotus skyrius

TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ NAUJOVĖS 2018 M.

2018

Kaip ir kasmet, žinant, kad žemdirbiams daug lengviau pasirengti artėjančiam žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimui, kai svarbiausi pasikeitimai yra žinomi kuo anksčiau, Žemės ūkio ministerija (ŽŪM) jau baigė pasiruošimą 2018 m. pasėlių deklaravimui.

Remiantis geriausia praktika bei tampriai bendradarbiaujant su žemdirbių visuomene ir jų savivalda, pavyko paruošti naudmenų deklaravimo taisykles, kuriose pagrindinių pokyčių **tikslas** yra **didinti paramos tikslingumą** bei **mažinti administracinę naštą tenkančią ūkininkams**.

KAS? KUR? KODĖL?

TAISYKLĖS

Tobulinant visą deklaravimo procesą keičiasi arba tikslinamos kai kurios bendrųjų deklaravimo taisyklių **Nr. 3D-897 nuostatos**

PARAIŠKA

Pritaikyti techniniai sprendimai leis suteikti **daugiau informacijos** pareiškėjui

DEKLARAVIMAS

Paprastesnis ir greitesnis deklaravimo procesas: pareiškėjui bus **paprasciau** pateikti paraišką, o atsakingiems darbuotojams **lengviau** ją priimti ir administruoti

"OMNIBUS"

Europos Komisijos siūlomos **priemonės** yra skirtos tolimesniam Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) **supaprastinimui**

IŠMOKOS

Išmokų dydžiai ir kita aktuali informacija

PERSPEKTYVA

BŽŪP po 2020 m. ir būsimi iššūkiai tiesioginių išmokų srityje

Taisyklės(I)

Siekiant, kad paramą gautų tas kas iš tiesų dirbą žemę – įvedamas žemės ūkio veiklos apibrėžimas ir numatoma griežčiau kontroliuoti pareiškėjų žemės ūkio veiklos vykdymą įrodančius dokumentus bei jų pateikimo tvarką

- Deklaruojantiems **daugiau nei 30 ha** ir neturintiems nei gyvulių nei registruotos žemės ūkio technikos **galimai** reikės pagrįsti žemės dirbimo faktą pateikiant pinigų sumokėjimo per bankus ar kitas kredito įstaigas įrodymus (kaip ir kiek apmokėta už pirktą žemės ūkio paslaugą ar nuomotą techniką);
- 30 ha riba pasirinkta atlikus rizikingiausių pareiškėjų analizę.

Jei ankščiau, tam tikrais atvejais nepateikus dokumentų parama būdavo nemokama, tai nuo 2018 m. bus taikomas išmokų mažinimas už pavėluotą dieną – lygiai taip pat, kaip yra daroma vėluojant pateikti paraiškas

Švelnesnis sankcijų traktavimas taikomas šiais dokumentų pateikimo atvejais:

- kai jaunasis ūkininkas yra juridinis asmuo;
- kai susietoji parama skiriama už sertifikuotos javų sėklos naudojimą bei cukrinius runkelius;
- kai įtariamas galimas valdos skaldymas;
- kai deklaruoja naujas pareiškėjas arba deklaruojamas 2 metus nedeklaruotas plotas.

Draudimas einamaisiais metais Žalinimo (EASV) plotuose naudoti augalų apsaugos produktus (AAP):

Azotą kaupiančių augalų plotuose – nuo sėjos iki derliaus nuėmimo;

Posėlio plotuose – po pagrindinės kultūros derliaus nuėmimo iki spalio 15 d.;

Įsėlio plotuose – po pagrindinės kultūros derliaus nuėmimo iki spalio 15 d. Pagrindinės deklaruojamos kultūros plotuose, kada juose naudojamas įsėlis, AAP naudojimas nėra draudžiamas.;

Juodojo ir žaliojo pūdymo plotuose – nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki liepos 31 d.

Nuo 2018 m. visoje Europos Sąjungoje įsigalioja augalų apsaugos produktų (AAP) naudojimo, žalinimui skirtuose plotuose, draudimas.

Sėklos beicavimas prilyginamas augalų apsaugos produktų naudojimui; Įsipareigojimas nenaudoti AAP EASV plotuose tvirtinamas deklaruojant, o vertinimas patikros vietoje metu.

Praplėstos galimybės pareiškėjams atitikti EASV reikalavimą:

Posėlis gali būti išlaikomas trumpiau nei iki spalio 15 d., su sąlyga, kad jis bus išlaikytas minimalų, nenutrūkstamą 8 savaitių terminą, o apie įvykdytą posėlio sėją privaloma pranešti Nacionalinei mokėjimo agentūrai.

Praplėstas **posėliui** tinkamų augalų sąrašas įtraukiant ir žieminius augalus (kodai: KRŽ, KVŽ, MIŽ, RAŽ, RUŽ). **Posėlis** turi būti įterptas į dirvą iki kitų metų gegužės 1 d. ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas apie tai el. paštu arba telefonu informuojant Agentūrą;

Įsėlis gali būti išlaikomas trumpiau nei iki spalio 15 d., su sąlyga, kad pradedama žieminių augalų sėja.

Siekiant padėti žemdirbiams lengviau prisitaikyti prie pasikeitusių reikalavimų, sudarytos sąlygos lengviau įgyvendinti žalinimo reikalavimus

Kiti taisyklių pokyčiai:

Sodų ir uogynų (pretenduojančių į susietą paramą) **tarpueilių, kraštinių ir galulaukių** maksimalių dimensijų nustatymas;

NMA pareikalavus pareiškėjo pateikti pirmą kartą deklaruotų plotų žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentus (išmokos už pirmuosius hektarus ir išmokos jaunajam ūkininkui atvejais) nuo šiol galima pateikti ir **nuorodas į registro centro duomenis;**

Jeigu nustatoma, kad išmokos už pirmuosius hektarus ir (arba) išmokos jaunajam ūkininkui siekia susiję subjektai:

- išmoka už pirmuosius hektarus teikiama **už bendrą, bet ne didesnę kaip 30 ha plotą;**
- išmoka jaunajam ūkininkui teikiama už **bendrą, bet ne didesnę kaip 90 ha plotą;**

Mažinama pareiškėjų imtis, kuriems privaloma pateikti žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentus už naujai deklaruotus arba deklaruojamas 2 metus nedeklaruotas plotas.

Siekiant pagerinti informacijos sklaidą pritaikyti tam tikri techniniai sprendimai taisyklių prieduose

- Hibridiniai javai turės būti žymimi **su požymiu**, o ne atskiru kodu;
- Pareiškėjui pageidavus bus galima **gauti papildomą informaciją** (pvz., apie paraiškos administravimo eigą) taip pat ir per savivaldybių žemės ūkio skyrius;
- Detali informacija apie pareiškėjo atitikimą/neatitikimą EASV reikalavimams;
- Patikslinta suderinamumo matrica (sertifikavimas);
- Naudmenų klasifikatoriaus tikslinimas/papildymas;
- Nebelieka tęstinių (6 m.) KPP veiklų įsipareigojimų;

DEKLARAVIMAS

Patobulinta paraiškų priėmimo/teikimo eiga leis paprasčiau ir greičiau atlikti visą deklaravimo procesą: pareiškėjui bus paprasčiau pateikti paraišką, o atsakingiems darbuotojams lengviau ją priimti ir administruoti. Remiantis ankstesnių metų deklaravimo duomenimis pareiškėjas galės matyti daugiau aktualios informacijos ir ją pasinaudoti siekiant optimaliau bei kokybiškiau atlikti visą deklaravimo procesą

Deklaravimo metu bus atvaizduojami ankstesniais deklaravimo metais pateiktos paraiškos duomenys:

- Ankstesniais metais auginti augalai;
- Ankstesniais metais nustatyti neatitikimai;

Plotams, apsėtiems sertifikuota javų sėkla, paprastesnis sunaudotos sėklos apskaičiavimas:

- Susietoji parama už sertifikuotą sėklą – "SP" požymis leidžiamas tik tuomet, kai atitinkamas minimalus kiekis;

Atskirai pateikiama papildoma informacija apie taikomus įsipareigojimus;

Siekiant dar labiau mažinti klaidas, pasitaikančias deklaravimo metu – pareiškėjui automatiškai uždedami jam potencialiai tinkantys požymiai (pvz., požymis dėl susietosios paramos už gyvulius – pareiškėjas turės išreikšti valią nepageidaudamas paramos);

KAS YRA "OMNIBUS" PRIEMONIŲ PAKETAS?

Esamo 2014-2020 m. finansinio laikotarpio vidurio peržiūra, siekiant įvertinti esamos politikos įgyvendinimo tobulinimo galimybes.

Šios **Europos Komisijos** siūlomos priemonės yra skirtos tolimesniam BŽŪP supaprastinimui, siekiant palengvinti našta tiek ūkininkams, tiek nacionalinėms valdžios institucijoms. Nors daugelis siūlomų priemonių yra gana techninio pobūdžio, tačiau yra reikšmingos siekiant strateginių Bendrosios žemės ūkio politikos tikslų visoje Europoje.

TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ TAISYKLIŲ POKYČIAI ATSIŽVELGIANT Į "OMNIBUS" PRIEMONIŲ PAKETĄ

- Nebetaikomas aktyvaus žemės ūkio veiklos subjekto reikalavimas;

Pašalinamas perteklinis, akivaizdžiai neveiksmingas reikalavimas didinęs našta ūkininkams. Nuo šiol pareiškėjams nebereikės įrodinėti ar jie nevykdo tiesioginėmis išmokomis neremiamos veiklos (oro uostų, geležinkelių, nekilnojamojo turto paslaugų teikimo, vandens valymo, sporto ir pramogų aikštelių eksploatavimo veiklų).

- Jaunojo ūkininko schema – pareiškėjams nebebus mažinamas maksimalus 5 metų paramos laikotarpis jeigu valda buvo įkurta anksčiau nei teikiama paraiška su sąlyga, kad ją valda įkurta ne anksčiau nei prieš 5 metus;

Patikslintas daugiamečių pievų traktavimas:

Pieva netampa daugiamete pieva jeigu ji buvo suarta bent kartą per 5 pastaruosius metus;

2018 m. liepos 2 d. - gruodžio 1 d., Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje pareiškėjas galės nurodyti, kuriuose 2013–2017 m. deklaruotose laukuose pieva iki 5 metų buvo atnaujinta ir jeigu gali, nurodo tai patvirtinančią informaciją. ŽŪIKVC, įsitikinusi, kad pieva tikrai buvo atnaujinta, patikslina daugiamečių pievų sluoksnį iki 2019 m. balandžio 1 d.

Numatoma galimybė pareiškėjams įrodyti pievos suarimo faktą (tokiu būdu išvengiant pievos virtimo daugiamete pieva proceso);

Pareiškėjai, einamųjų metų deklaravimo metu, pievas iki 5 metų galės deklaruoti nauju kodu "GPA"*, tokiu būdu nutraukiamas pievos virtimo į daugiametę pievą procesas;

*GPA – ganyklos arba pievos, daugiametės žolės (eraičiniai, miglės, motiejukai svidrės ir kt.) iki 5 metų atnaujintos einamaisiais metais;

Patikslintas išimtinių atvejų, kuomet pareiškėjas atleidžiamas nuo pasėlių įvairinimo bei EASV reikalavimo, traktavimas:

- jei valdoje 75 proc. ankštinių augalų (kodai: PUP, VIK, ŽIR, LEŠ, LUB) pareiškėjui nereikia laikytis pasėlių įvairinimo reikalavimo;
- buvusios išimtys taikomos visiems be apribojimų (nelieka 30 ha apribojimo);

Didesni EASV elementų apskaičiavimo koeficientai:

- trumpos rotacijos želdinių, skirtų žalinimui, koeficientas padidintas iki 0,5 vietoje buvusių 0,3;
- azotą kaupiančių augalų, skirtų žalinimui, koeficientas padidintas iki 1 vietoje buvusių 0,7;

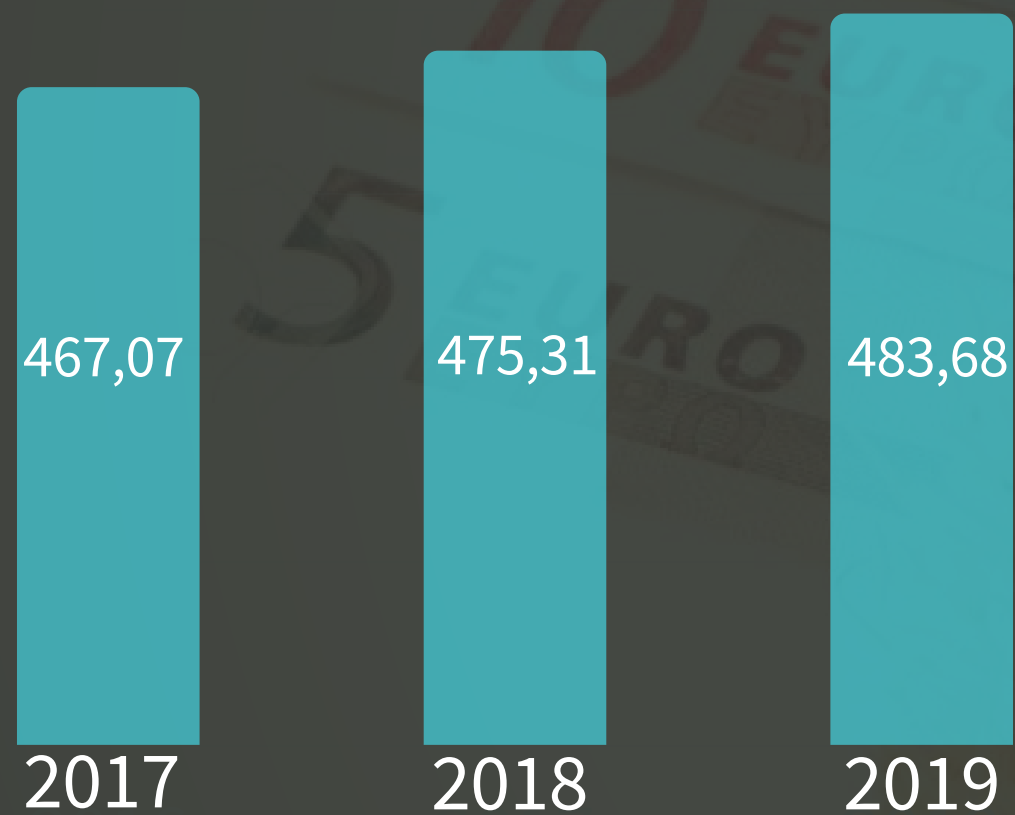
Naudmenų klasifikatoriaus papildomas "Spelta" rūšies žieminiais ir vasariniais kviečiais;

IŠMOKOS

Kaimo plėtros programoje (KPP) susidariusį lėšų trūkumą nuspręsta finansuoti iš nacionalinio biudžeto bei Tiesioginių išmokų (TI) finansinio paketo lėšų – 2018-2019 m. 50 mln. Eur. nukreipiant į KPP finansinį paketą.

2018 m. TI finansinis paketas mažinamas 3,4 proc., 2019 m. – 6,45 proc.

Nors bendras 2018-2019 m. TI finansinio paketo sumažinimas yra 50 mln. Eurų, tačiau išmokos ne tik, kad nemažėja, bet palyginus su 2017 m. – TI **finansiniai paketai auga nuosekliai kasmet.**

Bendra tiesioginių išmokų už plotus ir gyvulius 2017 - 2019 metams suma po persikirstymo (mln. eur.)

Preliminarūs vidutiniai numatomi susietosios paramos išmokų dydžiai 2018 m.:

- Baltyminiai augalai - **47** Eur už ha
- Lauko daržovės - **334** Eur už ha
- Uždaro grunto daržovės - **38** Eur už ha
- Vaisiai ir uogos - **247** Eur už ha
- Melžiamos karvės - **98** Eur už ha
- Pieninių veislių buliai - **74** Eur už ha
- Mėsiniai galvijai - **124** Eur už ha
- Mėsinėms avims - **12** Eur už ha
- Pieninėms ožkoms - **22** Eur už ha
- Sertifikuota javų sėkla - **17** Eur už ha
- Cukriniams runkeliams - **127** Eur už ha
- Bulvės sėklai - **212** Eur už ha

Preliminarūs vidutiniai numatomi išmokų dydžiai 2018 m. pagal atskiras paramos schemas:

- VIPS išmoka - **64** Eur už ha
- Žalinimo išmoka - **50** Eur už ha
- Pirmųjų hektarų išmoka - **56** Eur už ha
- Jaunojo ūkininko išmoka - **45** Eur už ha

Jau įsibėgėjo diskusijos dėl **BŽŪP ateities po 2020 m.**, o nuo 2018 m. vidurio prasideda ir derybos dėl naujos daugiametės finansinės perspektyvos. Modernizuojant BŽŪP **išskirtinis dėmesys bus skiriamas tiesioginiams išmokoms** – pabrėžiama būtinybė tęsti ir baigti jų suvienodinimą, kad pagaliau būtų užtikrintos vienodos konkurencinės sąlygos visų ES valstybių narių ūkininkams

BŪSIMI IŠŠŪKIAI TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ SRITYJE:

- Ūkininkai ūkyje, o ne prie "*popierių*" koncepcija;
- Tvari žemės ūkio ir aplinkosaugos sanglauda;
- Paramos veiksmingumo didinimas;
- Žemės ūkio subjektų priklausomybės nuo ES paramos.

PAGRINDINIAI LIETUVOS TIKSLAI DERYBOSE DĖL BŽŪP PO 2020 M.:

- Baigta tiesioginių išmokų konvergencija (suvienodinimas);
- Teisinga ir sąžininga tiesioginės paramos paskirstymo sistema;
- Išlaikyta dabartinė ramstinė BŽŪP struktūra;
- Paramos sistemos paprastinimas ir administracinių kliūčių mažinimas;

DETALESNĘ INFORMACIJĄ IR ATSAKYMUS Į JUMS
SVARBIUS KLAUSIMUS RASITE ŠIOSE NUORODOSE:

**2018 m. žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų deklaravimo data:
balandžio 16 - birželio 4 d.**

**Tiesioginė parama
2015–2020 m.
laikotarpiu**

**Tiesioginių išmokų
administravimo bei
kontrolės taisyklės: Nr.
3D-897**

**Bendroji žemės ūkio
politika bei
jos įgyvendinimas
Europoje bei Lietuvoje**